स्थितं घर्माज्यमग्निहोत्रविधानेन हुत्वा "मधु हुतमिति" मन्त्रेण सर्वे ऋत्विगादयो वाजिनवत् भक्षयेयुः । उच्छिष्टखरे प्रक्षाल्य उपयमनीं निदध्यात् । अत्र काले उपश्रितानां पञ्चशकलानामाहवनीये प्रहरणम् । अध्वर्युर्होत्रा संसाद्यमानाय महावीरायानुब्रूहीति अनुवाचयेत् । ततो धेनवे तृणोदके दद्यात् । सर्वं पात्रजातमनाशाय आसन्द्यां कुर्य्यात् । "अभीममिति" मन्त्रेण महावीरमासन्द्यां स्थापयेत् । इतराणि तु पात्राणि तूष्णीमिति भेदः । ततः शान्तिपाठः द्वारोद्घाटनञ्च । खरस्थूणामयूखकृष्णाजिनाभ्र्युपशयासन्दीनां सकृदासादन प्रोक्षणे । आरादुपकारकत्वात् प्रथमे प्रवर्ग्यचरणे एव आसादनप्रोक्षणे इत्येकपक्षः । असकृत्, "प्रतिप्रधानं गुणा वृत्तिरिति" न्यायात् इति पक्षान्तरम् । ७क० । उपसदन्ते प्रवर्ग्योत्सादनप्रकारः । यथा शालामध्यात् दक्षिणेन द्वारेण घर्मसम्बन्धि द्रव्यं निष्क्रास्य अन्तःपात्यसमीपे सादितपात्रेभ्यो दक्षिणतएव निदध्यात् । आहवनीये त्रीन् शालाकान् प्रदीप्य प्रदीप्य अग्नीध्रो धारयेत् यजमान सक्तेषु मुखमात्रनाभिमात्रजानुमात्र प्रमाणेषु तान् प्रदीप्तान् शालाकान् निदध्यात् । अध्वर्युराज्यं संस्कृत्य चतुर्गृहीतं गृहीत्वा तेषां प्रदीप्तानां शालाकानामुपरि "या ते घर्म! दिव्या शुगिति" प्रतिमन्त्रं जुहुयात् । एकमेव चतुर्गृहीतं गृहीत्वा त्रिष्वपि शालाकेषु जुहुयात् । तथाच शलाकानां समूहः शालाकः तेन त्रिसृभिः शलाकाभिः एकः शालाकः । तादृशान् त्रीन् शालाकान् हस्ते गृहीत्वा तेषामेकं शालाकं शालाद्वार्य्ये प्रदीप्याग्नीध्रोयजमानमुखमात्रे आहवनीयस्योपरि धारयेत् । अध्वर्युश्चतुर्गृहीतं तृतीयांशं तस्मिञ्छालाके प्रदीप्ते जुहुयात् । ततस्तं शालाकमाहवनीयमध्यएव क्षिपेत् । ततोद्वितीयं शालाकं प्रदीप्याग्नीध्रो यजमानस्य नाभिदघ्ने आहवनीयस्योपरि धारयेत् अध्वर्युस्तथैव जुहुयात् । तृतीयन्तु अग्नीधा प्रदीप्य यजमानजानुमात्रे धृतमध्वर्युराहवनीये निक्षिप्य तत उपविश्य सर्वं चतुर्गृहीतं शेषं जुहुयात् । अत्र उपविश्ये युक्तेः पूर्वयोः तिष्ठता होमौ कार्य्यौ । ततोऽध्वर्युः पुरस्तात् पत्नीमग्रे कृत्वा "क्षत्रस्य त्वेति" मन्त्रेण शालाया निष्क्रमेत् । अवभृथवत् अध्वर्युणा प्रस्तोतुः सामगानार्थं प्रेषणम् । अवभृथवत् देशगतिः निधनञ्च । सामगानात् परं सर्वे उत्सादनदेशं गच्छेयुः । (उत्सादनदेशश्च महावीरादि पात्रादीनां परित्यागदेशः "परिष्यन्दोवा अन्योवा देशः" इति शत०ब्रा० १४,२,१,१४, विहितदेशः) । तत्र अग्निचित्यारहिते यज्ञे उत्तरवेदिं प्रति सर्व्वे गच्छेयुः । अग्निचित्यायुक्ते यज्ञे तु परिष्यन्दं (जलपरिवृतं द्वीपम्) (निर्जनस्थलं वा) प्रत्येव गमनम् । तमुत्सादनदेशम् उत्तरवेदिं वा "अचिक्रददिति" त्रिः परिषिच्य उत्तरकार्य्यं कार्य्यम् । अध्वर्युरुत्तरवेदौ उत्सादनपक्षे प्रथमं महावीरं नाभिस्पृष्टं "चतुःस्रक्तिरिति" निदध्यात् । इतरौ महावीरौ प्राक्संस्थौ प्राच्यां मन्त्रावृत्त्या निदध्यात् । उपशयाम् (महावीरघटनावसरे परिशेषितां मृदम्) तथैव तूष्णीं निदध्यात् । महावीरादिकमभितः परीशासौ निदध्यात् । अवकृष्टे (नीचे बाह्ये) रौहिणहवन्यौ स्रुचौ निदध्यात् । रौहिणहवन्योरुत्तरतः अभ्रिनिधानम् । तयोरेव दक्षिणतः आसन्दीम्, अभ्रेरुत्तरतः सर्व्वधवित्राणि च निदध्यात् । तथा च दक्षिणतः, पश्चात्, उत्तरतश्चैकैकं धवित्रं निदध्यात् । परिधीनपि निहितद्रव्याण्यभितो निदध्यात् । निहितपात्रगणस्य पश्चात् उपयमनीं स्रुचं प्रागग्रां निधाय रज्जुसंदानं वेदञ्च तन्मध्ये निदध्यात् । पिन्वने (दोहनपात्रे) उपयमनीमुखस्य पश्चात् अभितोदण्डं निदध्यात् । पिन्वनयोः पश्चात् दक्षिणतः स्थूणाम्, उत्तरतो मयूखं, निदध्यात् स्थूणामयूखयोः पश्चात् रौहिणकपाले निदध्यात् । तयोरेव पश्चात् धृष्टी (उपवेषौ) निदध्यात् । घर्मोपयुक्तं स्रुवमौञ्जकूर्चादि आसादितपात्राणां मध्ये निदध्यात् । सर्वपात्राणामुत्तरतः प्रचरणीयौ खरौ निदध्यात् । मार्जालीयस्थानस्य दक्षिणतो वेदेर्बहिर्भागे उच्छिष्टखरं निदध्यात् । सगर्त्तानि सप्त पात्राणि (महावीरत्रयं द्वे पिन्वने उपयमनीं स्रुवञ्च) एतानि "घर्मैतत्ते" इति प्रतिमन्त्रं पयसा पूरयेत् । व्रतमिश्रं पयःशेषं पूर्व्वमदत्तं चेत् साग्निके सोमे प्रागेव सकलं देयमिति विधानात् । वर्षाहारेष्टाहोत्रीय सामगानार्थं प्रस्तोतुरध्वर्युणा प्रेषणम् । सपत्नीकाः सर्वे "सुमित्रिया न इति" मन्त्रेण चात्वालं मार्जयेयुः । ऐशानीं प्रति "उद्वयमिति" मन्त्रेण यजमान उद्गच्छेत् । प्रादेशमात्रामेकां समिधं हस्तेन "अनपेक्षमेत्येधोऽसीति" मन्त्रेणादाय "समिदसीति" मन्त्रेण आहवनीये दद्यात् । गार्हपत्ये तु तादृशीं समिधं तूष्णीं दद्यात् । यजमानः रजतसुवर्णशतमाने ब्रह्मणे दद्यात् । यजमानव्रतदुघां रूपां घर्मदुघां यजमानः अध्वर्य्यवे दद्यात् । पत्नीव्रतदुघां गामुद्गात्रे दद्यात् । अजामग्नीधे दद्यात् । घर्मस्य महा